

**PALEARKTİK TEKE BÖCEKLERİ (CERAMBYCİDAE)
BİYOLOJİSİ ÜZERİNE 14. ÜNCÜ ETÜD
PHOROCANTHA SEMIPUNCTATA F.NİN
BİYOLOJİSİ**

Yazan: C. V. DEMELT¹

Çeviren: Bekir ALKAN²

GİRİŞ

Orijini Avusturyaya olan ve yalnız okaliptus ağaçlarında yaşayan bu güzel Cerambycid türü üzerine İstanbul Orman Fakültesi Profesörlerinden Dr. Acatay (1959) ın Anzeiger für Schädlingkunde dergisinde yayınlanan makalesinde geniş bilgi verilmiştir.

Türkiye'de yaptığım 4. üncü inceleme ve böcek toplama gezilerim esnasında Tarsus çevresindeki Karabucak mevkiinde 1939 senesinde tesis edilen okaliptus ormanını da gördüm.

Araştırmalarım konusunda bana gösterdikleri samimiyet ve kolaylıklardan dolayı aşağıda adları bildirilen şahıslara teşekkürlerimi sunarım:

Ankara Üniversitesinden Prof. Dr. Bekir Alkan; İstanbul Orman Fakültesinden Dr. Refik Baş, Bay Ahmet Çakmak; Mersin Orman Baş Müdür Muavini ve Karabucak (Tarsus) Orman Fidanlığı Müdürü Bay Muzaffer Demirtaş.

Okaliptus ormanının coğrafi ve botanik durumu:

Bu basık orman (Denizden yüksekliği 6-7 metre) Tarsus'un güneyinden 3 km. ve Akdeniz sahilinden 9 km. mesafede bulunmakta olup 1964 senesinde yüz ölçümü 850 hektarı bulmuş ve bunun 40 hektarı fidanlığa, tahsis edilmiştir. Şekil: 1.

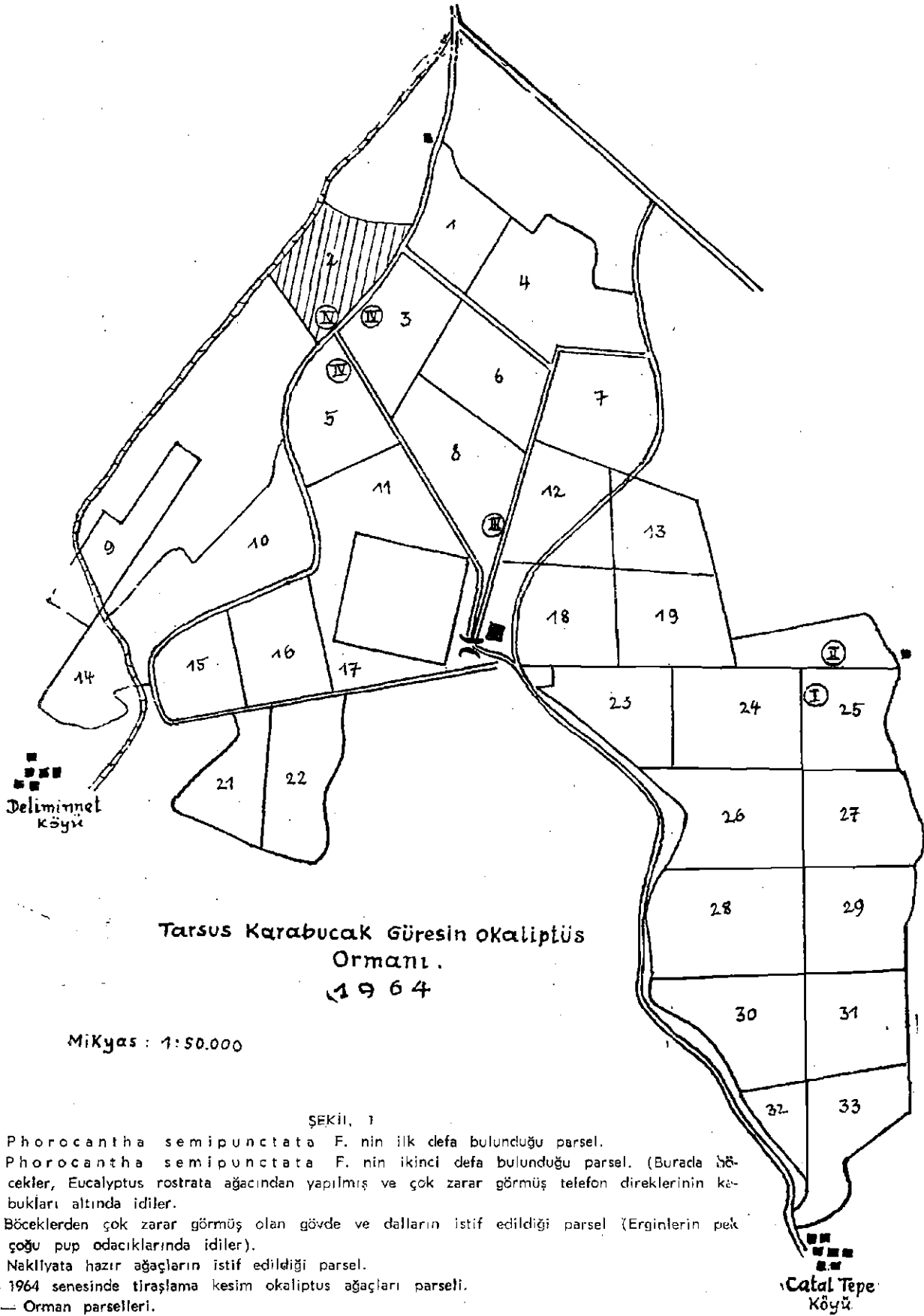
Her sene 8000 - 9000 metre küp kereste istihsal edilir ve bu keresteler, bilhassa meyvaların muhafazasında kullanılan sandıkların imali için sarfo-lunur. Okaliptus ağaçları çok hızlı yetiştiğinden 5 yaşındaki bir okaliptus gövdesinin çapı 16-18 cm. ve yüksekliği 4-5 metreye ulaşır.

Biyolojisi:

Phorocantha semipunctata F., geceleri etki gösteren böceklerden olup enginleri istekli ışığa uçarlar. Bu durum neticesi olarak adı geçen böcekler ender olarak görülürler ve Karabucaktaki okaliptus ormanında, büyük bir kesafet göstermelerine rağmen, gizli kalmış bulunmaktadır.

(1) Klagenfurt, Obirstrasse 24. Avusturya.

(2) A. Ü. Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Kürsüsü Profesörü, Ankara.

Tarsus Karabucak Güresin Okaliptüs
Ormanı .
1964

Mikyas : 1:50.000

ŞEKİL, 1

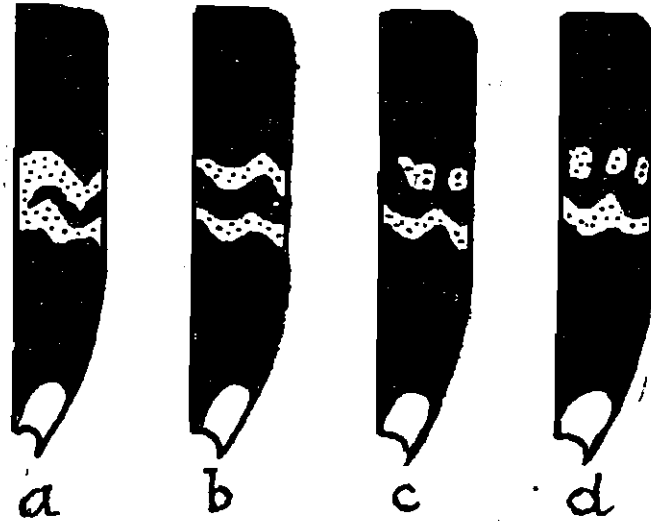
- I — Phorocantha semipunctata F. nin ilk defa bulunduğu parsel.
 II — Phorocantha semipunctata F. nin ikinci defa bulunduğu parsel. (Burada böcekler, Eucalyptus rostrata ağacından yapılmış ve çok zarar görmüş telefon direklerinin kubbukları altında idiler).
 III — Böceklerden çok zarar görmüş olan gövde ve dalların istif edildiği parsel (Erginlerin pek çoğu pup odacıklarında idiler).
 IV — Nakliyata hazır ağaçların istif edildiği parsel.
 — 1964 senesinde tıraşlama kesim okaliptüs ağaçları parseli.
 1 — 35 — Orman parselleri.

Bir dişi genel olarak 40-50 yumurta meydana getirir. Yumurtalar ağacın kabukları arasındaki çatlak yerlere ve kabuk parçaları altına konur. Açılan küçük larvalar evvelâ kambiyum kısmına kadar kemirip galeriler açarlar. Galeriler önceden yıldız şeklinde iken sonradan ağaç elyafı istikametinde olmak üzere yukarıya ve aşağıya doğru uzanırlar. Beher galerinin boyu 80 cm. ve eni 3 cm. yi bulur. Zayıf gelişen okalıptus gövdelerinde ve dallarında galeriler, larvaların etkileri için uygun vasat bulunmadığından dolayı birbiri içine girerler ve 6-8 cm. kadar genişlik gösterirler.

Larva, olgunlaştıktan sonra odun kısmı içine doğru evvelâ enine oval bir giriş deliği açar ve odun kısmı içinde yaşayan bir çok *Cerambycid* larvalarında olduğu gibi, çengel şeklinde bir galeri meydana getirir ve burada pup odacığı hazırlar ve bu odacık içinde kışlar. Genel olarak larvalar mayıs başı ile haziran arasında pup haline geçerler.

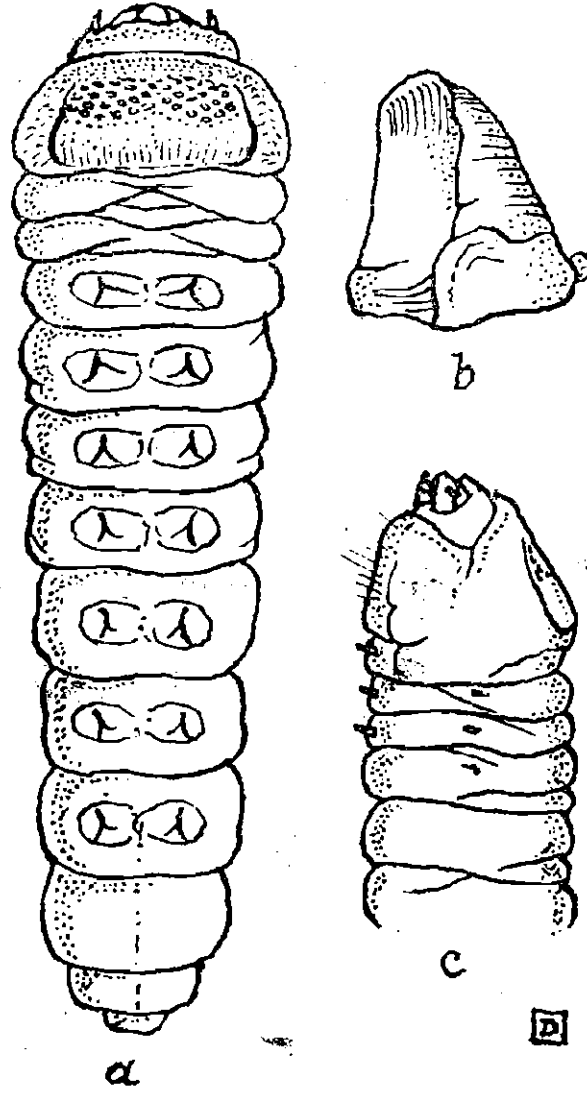
Ben, 9 ve 13 Haziran 1934 tarihlerinde larva, pup ve erginiere rastladım. Erginlerin ekserisi pup odacıkları içinde bulunmakta idiler. Olgunlaşan larvaları, yalnız münferit olarak müşahede ettim. Buna mukabil aynı zaman içinde müteaddit pup mevcut bulunmakta idi, fakat meydana gelen erginler pek az (takriben % 20) idiler. Prof. Dr. Acatay'ın (1959) müşahadesine göre pup dönemi 3-4 hafta devam eder.

Phorocantha semipunctata F.

ŞEKİL 2

- a — Forma Fassiata N.
- b — Forma Typica.
- c — Forma interrupta N.
- d — Forma biinterrupta N.

ŞEKİL 3

- Phorocantha semipunctata F. Larvası.
 a — Üstten görünüşü.
 b — Mandibula.
 c — Lateral görünüşteki Larvanın ön kısmı.

Larva:

Olgunlaşan *Phorocantha semipunctata* F. Larvasının boyu takriben 30-35 mm. genişliği (Pronotum da) 7-8 mm. dir. Rengi sarımsı beyazdır.

Bu tipik bir *Cerambycid* larva olduğundan Pro-Meso ve Metanotum'da bulunmak üzere 3 çift ufak göğüs ayağı vardır (Şekil: 3 c). İlk 7

ÖZSUNAR, G. ve C. SEVİNTUNA. Organik fosforlu zirai mücadele ilaçları ile meydana gelen zehirlenmelerin, kandaki cholinesteraz miktarını ölçerek tesbiti	106
———. Organik fosfatlı ilaçlara karşı hassas ve mukavim olan örümceklerde cholinesteraz aktivitesi	120
ÖZTÜRK, S. (Bak ARIBURNU, G.)	67
SEVİNTUNA, C. (Bak ÖZSUNAR, G.)	106
———. (Bak ÖDEN, T.)	173
ŞAHİN, E. (Bak ÖDEN, T.)	88
———. (Bak ALTINAYAR, G.)	98
———. (Bak ÖDEN, T.)	
ŞİMŞİR, N. (Bak ARIBURNU, G.)	67
TEMİZER, A. (Bak ALTINAYAR, G.)	98
YURTCAN, S. (Bak KARMAN, Ş. M.)	3